

เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3

กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*

An Analytical Comparison of the Third Precept to the Foundation of Civil and Commercial Code

กิตติ ภูผา

Kitti Poopha

โสวิทย์ บำรุงภักดิ์

Sowit Bamrungphak

พระมหามิตร ฐิตปญโญ

Phra Mahamit Thitpanyo

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: kittipoopha@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ใน พระพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการศึกษาพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเอกสารวิชาการทางกฎหมาย แล้วนำเสนอผลการวิจัย ด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิฉฉาจารา เวรณณํคือ การเว้นจากการประพฤติดีกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติไม่ชอบทางกาย และเป็นหลักธรรมประจำสังคมของมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิในบุคคลที่เป็นที่รักที่ ห่วงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนด หน้าที่ของสามีภริยาตามมาตรา 1461 หากสามีภริยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำความผิดหน้าที่ก็เป็นเหตุ ให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) และเรียกค่าทดแทนตาม มาตรา 1523 ได้ เมื่อ เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วทำ ให้ทราบว่า ความเป็นสามีภริยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 มีความหมายครอบคลุมสามีภริยา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การละเมิดตามหลักเบญจศีล

* Received 14 May 2017; Revised 2 July 2017; Accepted 10 October 2018

คำสำคัญ: เบญจศีล ข้อที่ 3, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

Abstract

The objectives of this research paper are 1) to study the 3rd Benjasila Principle in Theravada Buddhism, 2) to study the Civil and Commercial Code, and 3) to analyze the analytical comparison of the 3rd Benjasila Principle with the Civil and Commercial Code. This research is a documentary research. by studying the Tripitaka Buddhist academic papers Civil and Commercial Code and Legal Academic Documents Then present the research results by descriptive analysis method. The results of the study revealed that the third principle of the Benchasila, Kamesumicchara Veramani, is abstinence from all sexual misconduct. which is an unhealthy behavior and it is a social principle of human beings that fosters respect for the rights of those who are loved and cherished by others. Build solidarity with family institutions Create a solidarity and trust each other of people in society As for the Civil and Commercial Code, the duties of the husband and wife under Section 1461, if either spouse commits a breach of duty, causes the other to file a claim for divorce under Section 1516 (1) and may claim compensation under Section 1523 when: An analytical comparison of the Principle No. 3 with the Civil and Commercial Code has revealed that Husband and wife according to the Five Principles, Article 3, has the meaning covering husband and wife according to the Civil and Commercial Code, violations of the Five Principles.

Keywords: The Third Precept, The Foundation of Civil and Commercial Code

บทนำ

ในพระพุทธศาสนาเถรวาทมีแนวทางการปฏิบัติตนต่อบุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ตามหลักทศก ในสังคาลสูตร จตีสปาฐกิจฉาทนกันท์ว่าด้วยการปิดป้องทศ 6 (ที.ปา.(ไทย)11/266/212) และทศที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาโดยตรง คือ ทศเบื้องหลัง ได้แก่ บุตรภรรยา ซึ่งมีการปฏิบัติต่อกันระหว่างสามีและภรรยา และหน้าที่ที่เหมือนกันระหว่างสามีและภรรยาคือไม่ประพฤตินอกใจ

ปัญหาการประพฤตินอกใจกันและกันระหว่างสามีและภรรยาที่เกิดขึ้น ในทางพระพุทธศาสนานั้น เนื่องมาจากการประพฤติผิดเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิฉฉาจารา เวมณี

(เจตนาเครื่องเว้นจากการประพตติผิตในกาม) (ที.ปา.(ไทย) 11/360/432) ดังพุทธพจน์ที่ว่า ในเมื่อมนุษย์มีอายุขัย 10,000 ปี มนุษย์บางพวกมีวรรณะดีบางพวกมีวรรณะไม่ดีพวกที่มีวรรณะไม่ดีก็เพ่งเล็งพวกที่มีวรรณะดีประพตติล่วงละเมิดในภรรยาของคนอื่น (ที.ปา.(ไทย) 11/96/71) จึงก่อให้เกิดปัญหาการมีชู้, เป็นชู้และเมียน้อย สร้างรอยร้าวและความแตกแยกให้ครอบครัวเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ทำลายสถาบันครอบครัวโดยตรง ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย ส่วนในทางโลกหรือตามกฎหมายบ้านเมืองนั้น การประพตตินอกใจกันและกันระหว่างสามีและภรรยาก็เป็นเหตุฟ้องหย่าและเรียกค่าทดแทน ดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 1516 เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้

(1) สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทิภริยาหรือสามีเป็นชู้หรือมีชู้หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจิน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ (พิชัย นิลทองคำ, 2554)

มาตรา 1523 เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา 1516 (1) ภริยาหรือสามีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในการทำงานชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในการทำงานชู้สาวก็ได้

จากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในการทำงานชู้สาวก็ได้ถ้าสามีหรือภริยายินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา 1516 (1) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง สามีหรือภริยานั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้ (พิชัย นิลทองคำ, 2554)

ในทางโลกนั้นนอกจากกล่าวได้ว่าเป็นการประพตติผิตเบญจศีล ข้อที่ 3 แล้ว ก็ยังเป็นการประพตติผิตประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 อีกด้วย และเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวโดยตรง ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมายเช่นกัน

เบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวรณณิเจตนาเครื่องเว้น จากการประพตติผิตในกาม ศีลข้อนี้ท่านบัญญัติขึ้น ด้วยหวังปลูกฝังความสามัคคีสร้างความเป็นปึกแผ่น ป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์และทำให้ไว้วางใจกันและกัน ขายกับหญิงแม้ไม่ได้เป็นญาติกันก็ยังคงมีความรักใคร่ อันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ด้วยอำนาจทางปฏิพัทธในทางกาม ข้อนี้แปลว่า เว้นจากการประพตติผิตในกามทั้งหลาย (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2554)

กฎหมายว่าด้วยครอบครัว ประเทศไทยได้มีการใช้กฎหมายนี้มานานนับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีซึ่งมีการตรากฎหมายออกใช้เรียกว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการผิตเมีย พ.ศ. 1904 และพระราชบัญญัติเพิ่มเติมว่าด้วยการแบ่งปันสินบริคณห์ระหว่างผัวเมีย พ.ศ. 1905

ต่อมาในตอนต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีได้มีการชำระสะสางกฎหมายเก่าต่างๆ รวมขึ้นใหม่เรียกว่ากฎหมายลักษณะผัวเมีย กฎหมายนี้ชายมีภริยาได้หลายคนและไม่ต้องทำการจดทะเบียนสมรส ถ้าสามีไปบวชเป็นพระหรือภริยาไปบวชเป็นชีก็จะขาดจากการเป็นสามีภริยากันเป็นต้น ต่อมา พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการฝรั่งเศษขึ้นตรวจชำระและยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้น เมื่อได้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 บรรพ 2 บรรพ 3 บรรพ 4 ในปีพ.ศ. 2473 แล้วคณะกรรมการร่างกฎหมายนี้ก็ได้นำร่างการพิจารณากร่างบรรพ 5 และได้นำเสนอรัฐสภา จนในที่สุดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศใช้บังคับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ครบครัน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2478 เป็นต้นมา (สมชาย กษิติประดิษฐ์, 2548)

ปัญหาสังคมอันเกิดจากการประพตติผิดเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี (เจตนาเครื่องเว้นจากการประพตติผิดในกาม) กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และมาตรา 1523 มีมากมาย สาเหตุนั้นล้วนมาจากครอบครัว ปัญหาด้านพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวจึงควรที่จะศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ, ให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังในเรื่องเบญจศีล ข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณีซึ่งเป็นหลักศีลธรรมที่ดีและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 ซึ่งเป็นกฎกติกาของการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือเอกสารวิชาการอื่นๆ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์คำพิพากษาศาลฎีกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสาร

1) หลักเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธานุศาสตร์ ในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และมาตรา 1523 คำพิพากษาศาลฎีกา (ศาลยุติธรรม, 2560) (ปีพุทธศักราช 2557 และ ปีพุทธศักราช 2552)ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมข้อมูล

1) รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์สังเคราะห์ เบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธานุศาสตร์จากการศึกษาพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีลข้อ 3

2) รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์สังเคราะห์ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 คำพิพากษาศาลฎีกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

3. วิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิได้แก่ พระไตรปิฎก คำพิพากษาศาลฎีกาในประเด็นที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเบญจศีล ข้อ 3 กับ กฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523

2) ข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเบญจศีล ข้อ 3 กับ กฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523

4. สังเคราะห์ข้อมูล

1) ปฐมภูมิตามประเด็นหลักและประเด็นรองที่แตกออกเป็นสารบัญ ซึ่งเป็นการถอดประเด็นออกมาเป็นองค์ความรู้หรือหลักฐานสำหรับการทำวิจัยในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

2) ทุติยภูมิตามประเด็นหลักและประเด็นรองที่แตกออกเป็นสารบัญ ซึ่งเป็นการถอดประเด็นออกมาเป็นองค์ความรู้หรือ หลักฐานสำหรับการทำวิจัยในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

5. ขึ้นเรียบเรียงข้อมูลและเขียนวิทยานิพนธ์

1) นำเนื้อหาจากข้อมูลเกี่ยวกับหลักเบญจศีล ข้อ 3 กับ หลักกฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 ที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาเรียบเรียงตามสารบัญที่นำไปตั้งเป็นบทที่ 2 บทที่ 3 บทที่ 4 แล้ว

- 2) ลงมือเขียนตามข้อมูลสารบัญที่กำหนด และเป็นประเด็นที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
- 3) สรุปผลการวิจัย
- 4) นำเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้อสรุปดังนี้

1. หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศีล คือ ข้อปฏิบัติพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม ความปกติสุข และความหมายของเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ ข้อปฏิบัติพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม ความปกติสุข (กองพระพุทธศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557) เบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท กาเมสุมิจจาจารา เวรมณีเป็น การเว้นจากการประพฤติดีกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติชอบทางกาย และ เป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิในบุคคลที่เป็นที่รักที่หวงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกันของคน ในสังคม

ความเป็นมาของเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท มีความเป็นมาเกี่ยวเนื่องกับเบญจศีล หรือ ศีล 5 อันเป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งมีมาก่อนที่พระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นบนโลกใบนี้แล้วเบญจศีลนั้นมีอิทธิพลมากในสังคมอินเดียโบราณ จากคำสอนที่ปรากฏในจกักวัดติสุตตร อันกล่าวถึงเรื่องพระเจ้าจักรพรรดิพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ประชาชนว่า พวกท่านไม่พึงฆ่าสัตว์ไม่พึงถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ไม่พึงประพฤติดีกามทั้งหลาย ไม่พึงกล่าวคำเท็จ ไม่พึงดื่มน้ำเมา ต่อมาพระโคตมพุทธเจ้าอุบัติขึ้นบนโลกและประกาศศาสนาพุทธก็ทรงยอมรับเอาข้อห้าม 5 ประการ ตามจกัวัตติสุตตรมาสั่งสอนในพุทธศาสนาอย่างแพร่หลายเรียกว่า "ศีล" บ้าง "สิกขาบท" โดยเหตุที่เบญจศีลเป็นหลักธรรมสำหรับอุ้มชูโลก จึงได้รับสมญาต่างๆ อาทิสมญาว่า "มนุษย์ธรรม" คือ ธรรมของมนุษย์อย่างเบญจศีล ข้อ 3 เป็นข้อที่ 3 ใน ศีล 5 หรือเบญจศีล ก็เป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งมีมาก่อนการอุบัติขึ้นบนโลกนี้ของพระพุทธเจ้าเช่นกัน

หลักวินิจฉัยเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท กาเมสุมิจจาจารา นั้นมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ 1. หญิงหรือชายนั้น เป็นบุคคลต้องห้าม ตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3 2. มีจิตที่คิดจะเสพบุคคลตาม 1. 3. มีความพยายามในการเสพ เช่น การแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้เสพบุคคลตาม 1. 4. ใช้อวัยวะสืบพันธุ์ให้ถึงกัน บุคคลจะชื่อว่าได้ล่วงละเมิดเบญจศีล ข้อ 3 นั้นต้องกระทำครบองค์ประกอบทั้งหมด 4 ประการ หากขาดข้อใดข้อ

หนึ่งถือว่าไม่ครบองค์ประกอบของการละเมิด อันเป็นเหตุให้เกิดศีลขาด ศีลทะลุศีลต่าง ศีลพร้อย โทษของการล่วงละเมิดเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ เป็นความผิดและมีโทษทั้งทางพระพุทธศาสนา และทางกฎหมายบ้านเมือง 1. ในทางพระพุทธศาสนา เช่น เกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน เกิดในกำเนิดเปรตวิสัย เป็นผู้มัวร่างกายทุพพลภาพ ขี้เหร่มากไปด้วยโรค และเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน เป็นต้น 2. ในทางกฎหมายบ้านเมือง เช่น ถูกจับ ถูกขัง ถูกจำคุก หรืออาจเป็นเหตุฟ้องหย่า และจ่ายค่าทดแทน เป็นต้น หากประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล ข้อ 3 ด้วยดีแล้วย่อมมีอานิสงส์จะทำให้ผู้ที่รักษาเบญจศีล ข้อ 3 เป็นผู้ที่มีความสุข ความเจริญ มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์วิวัฒนาการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นมาจาก

2.1 ในยุคโบราณ กฎหมายครอบครัวยุโรปได้รับอิทธิพลคัมภีร์ธรรมศาสตร์กษัตริย์ในโบราณกาลนั้นได้มีพระราชบัญญัติบทตราเกี่ยวกับผัวเมีย เช่น พระอัยการลักษณะผัวเมียหรือกฎหมายลักษณะผัวเมียเป็นต้น ดังปรากฏในคัมภีร์ธรรมศาสตร์เพื่อใช้บังคับกับข้อพิพาทต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว และได้ใช้บังคับมายาวนานหลายร้อยปี จนถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์

2.2 ยุคฝรั่งเข้าเมือง กฎหมายครอบครัวยุโรปประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อกับประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 นั้นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายครอบครัว ซึ่งเป็นการวางรากฐาน การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไปในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ต้องทรงปฏิรูปกฎหมายเพื่อให้เป็น ที่ยอมรับของประเทศมหาอำนาจและมีการดำเนินการต่อเนื่องไปถึงรัชกาลที่ 6 และที่สูงสุดในรัชกาลที่ 7 การชำระสะสางประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเสร็จสิ้นลงทั้ง 6 บรรพ

2.3 ในยุคปรับเปลี่ยนพยายามก้าวสู่ประชาธิปไตย กฎหมายครอบครัวยุโรปมีการริเริ่มแก้ไขบทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในแง่ของการให้สิทธิแก่สตรีเพิ่มมากขึ้น และได้มีการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติให้ใช้กฎหมายครอบครัวยุโรปเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2517

4. ในยุคอ้างประชาธิปไตยนั้น กฎหมายครอบครัวยุโรปได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติโดยให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.2519 นี้ได้ประกาศยกเลิกบทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2477 เกือบทั้งหมดและให้ใช้บทบัญญัติใหม่แทน

2.5 ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น กฎหมายครอบครัวยุโรปได้รับอิทธิพลจากการเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทำให้ประเทศไทยต้องออกกฎหมายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลก โดยเน้นถึงการสิทธิหญิงและชายเท่าเทียมกัน ตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการ

เลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบรวมทั้งพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญา และการออกกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลก ยังส่งผลต่อกฎหมายภายในของประเทศด้วยโดยทางอ้อม

ความเป็นสามีภรรยา ตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น จะถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (พิชัย นิลทองคำ, 2554, หน้า 449) คือ ชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันก่อนนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (พิชัย นิลทองคำ, 2554) คือชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันก่อนนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

สามีภริยามีหน้าที่ตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 1461 สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน คือสามีภริยามีหน้าที่ต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และสามีภริยามีหน้าที่ต้องช่วยเหลือ อุปการะเลี้ยงดูกันและกันตามความสามารถและฐานะของตน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) เป็นเรื่องที่ว่าด้วยเหตุหย่า ซึ่งประกอบไปด้วย 1.สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันภริยาหรือสามี 2.สามีเป็นขู้หรือภริยามีขู้ 3.สามีหรือภริยาร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจิดน หากสามีหรือภริยามีการประพฤติดังกล่าวก็เป็นเหตุให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าได้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1523 ว่าด้วยเรื่องการเรียกค่าทดแทน การเรียกค่าทดแทนนั้นเกิดจากการที่ศาลพิพากษาให้สามีภริยาหย่าขาดจากกัน เพราะเหตุที่มีการล่วงเกินในทางประเวณีสามีหรือภริยาผู้เป็นโจทก์มีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

ก. ภริยาประพฤตินอกใจสามีโดยอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องชายอื่นฉันสามีขู้หรือร่วมประเวณีกับชายอื่นเป็นอาจิดน หรือมีการล่วงเกินภริยาในทำนองขู้สาว

ข. สามีประพฤตินอกใจภริยาโดยการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา เป็นขู้หรือร่วมประเวณีกับหญิงอื่นเป็นอาจิดน หรือสามีไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นในทำนองขู้สาว

3. เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ความเป็นสามีภรรยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ได้แก่ หญิงที่อยู่กินกับชายอื่นฐานภรรยาสามี ทั้งนี้ไม่ว่าเขาจะได้อำนาจแต่งงานกันหรือไม่ก็ตาม และจะได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือไม่ก็ตามข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเขาได้กินอยู่เป็นสามีภรรยาโดยเปิดเผยเท่านั้น ซึ่งแบ่งได้ 4 จำพวก คือ 1.หญิงที่แต่งงานกับชายแล้ว 2.หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน แต่อยู่กินกับชายอย่างเปิดเผย 3.หญิงที่รับสิ่งของ มีทรัพย์สินเป็นต้น ของชายแล้วยอมอยู่กับเขา 4.หญิงที่ชายเลี้ยงเป็นภรรยา

ส่วนความเป็นสามีภรรยาตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น คือ ชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันต่อนายทะเบียนผู้ มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

การละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ต่อเมื่อกระทำการครอบครองทั้งหมดของการละเมิด คือ สตรีหรือบุรุษที่ไม่ควรละเมิด จิตคิดจะเสพ มีความพยายามในการเสพ อวัยวะสืบพันธุ์ให้ถึงกัน

ส่วนการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นเกิดจากการกระทำผิดหน้าที่ของสามีภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาม มาตรา 1461 สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวอย่างปกติสุข เป็นเหตุให้สามีหรือภริยาฟ้องหย่าตาม และตาม มาตรา 1516 (1) สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันภริยาหรือสามีเป็นชู้หรือมีชู้หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจฉัน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ความผิดและโทษตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 เป็นการประพฤติดิฉันในกาม จะมีโทษมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับคุณความดีของคนที่ถูกล่วงละเมิด ความแรงของกิเลส และความพยายาม นอกจากนั้นผู้ล่วงละเมิดย่อมได้รับกรรมวิบากดังนี้ ย่อมเกิดในนรก ย่อมเกิดในกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน ย่อมเกิดในกำเนิดเปรตวิสัย ย่อมเป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ ชี้อายุสั้นมากไปด้วยโรค และโทษเบาที่สุด หากเกิดเป็นมนุษย์ย่อมเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน

ส่วนความผิดและโทษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เป็นการกระทำผิดหน้าที่ที่ตามมาตรา 1461 เป็นการกระทำผิดหน้าที่ของสามีภริยาโดยไม่มีโทษแต่อย่างใด เป็นเพียงเหตุให้สามีภริยาฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) ซึ่งสามีภริยาอาจมีสิทธิเรียกค่าทดแทนตามมาตรา 1523 ได้

การป้องกันการละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 นั้น ต้องประพฤติกุศล คือ กามเมสุ มิจฉาจาราเวรมณี (เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม) และละเว้นอกุศล คือ กามเมสุมิฉาจาร (การประพฤติดิฉันในกาม) คือ ไม่ประพฤตินกามทั้งหลาย การเบียดเบียนผู้อื่นทางด้าน คู่ครอง บุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครองของตน

ส่วนการป้องกันการละเมิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา มาตรา 1461 สามีและภริยาต่างมีหน้าที่ต้องซื่อสัตย์ในความรักต่อกันโดยจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับบุคคลอื่น

ความเหมือน ของหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีความเหมือนของความเป็นสามีภรรยา คือ สามีภรรยาที่อยู่กินด้วยกัน โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย มีความเหมือนของการละเมิด คือ การนอกใจคู่ครองของตน และมีความเหมือนของการป้องกันการละเมิด คือการไม่นอกใจครองของตน

สรุป

หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณีคือ การเว้นจากการประพฤติดนในกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติน่าชอทางกาย และเป็นหลักธรรมประจำสังคมของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิ์ในบุคคลที่เป็นที่รักที่หวงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหน้าที่ของสามีภริยาตามมาตรา 1461 หากสามีภริยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำความผิดหน้าที่ก็เป็นเหตุให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) และเรียกค่าทดแทนตาม มาตรา 1523 ได้เมื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วทำให้ทราบว่า ความเป็นสามีภริยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 มีความหมายครอบคลุมสามีภริยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ต้องกระทำความผิดหน้าที่ที่ ฎหมายกำหนดความผิดและโทษตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 คือ ศีลขาดและได้รับกรรมวิบาก ความผิดและโทษตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นไม่มีความผิด แต่เป็นเหตุให้ฝ่ายที่ถูกกระทำฟ้องหย่าได้การป้องกันการละเมิดเบญจศีล ข้อที่ 3 คือ การเว้นจากการประพฤติดนในกามทั้งหลาย ส่วนการป้องกันการละเมิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์คือ การปฏิบัติหน้าที่ของสามีภริยาตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าบุคคลผู้ที่จะเป็นสามีหรือภริยา ควรที่จะศึกษาทำความเข้าใจในเบญจศีล ข้อที่ 3 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ผักผ่อน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเนื่องจากสามีหรือภริยาเป็นผู้ที่เริ่มสร้างครอบครัวอันเป็นหน่วยย่อยของสังคม ซึ่งจะมีผลต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป และเป็นการป้องกันปัญหาครอบครัวที่ต้นเหตุส่วนภาครัฐหรือองค์กรต่างๆ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา ผักผ่อน และนำไปปฏิบัติในหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนั้น การศึกษาสืบเนื่องต่อจากวิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจในเรื่องการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อความสงบสุขของสังคม และบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อเพิ่มมิติในการรับรู้และเข้าใจให้มากขึ้นขอเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป คือ

1. เบญจศีลข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ\
2. เบญจศีล กับ การสร้างความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือศีล 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2554). หนังสือธรรมศึกษาขั้นตรี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สมชาย กษิติประดิษฐ์. (2548). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พิชัย นิลทองคำ. (2554). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1-6 ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : อทตยา มิเลนเนียม
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.